

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

Art. II. An ens substantivè accptum, pluraliter dicatur in Divinis?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

ritum Sanctum, esse nam quandam summam rem, quæ est essentia: nam per hoc non negatur esse tres res relativæ.

Sequitur octavo, dari in Divinis tres unitates, & unam unitatem: primum ratione relationum, secundum ratione essentia.

Probatu primo: In Divinis datur unitas essentia, pluralitasque personarum: At pluralitas personarum sine distinctione unitatum salvari non potest: Ergo dantur plures unitates relativæ, & una unitas absoluta.

Probatu secundò: Unitas in realitate indivisa consistit: At realitas & indivisio conveniunt cuiuslibet ex personis divinis, ne dum ratione essentia, sed etiam ratione relationis: Ergo unitas, ratione utriusque convenit.

Sequitur ultimo, tres personas divinas proprie loquendo non posse dici tria individua. Nam D. Thomas quæst. præcedenti art. 4. in corp. hoc discrimen constituit inter *ly aliquis homo*, & *ly persona*, quod primum significat de formali natura, alterum verò personalitatem: Sed natura non multiplicatur in Divinis: Ergo nec individua, & consequenter hæc propositio concedenda non est: *Tres persone divine sunt tria individua.*

Dices: Individuum est indivisum in se, & divisum à quolibet alio, ut docent Philosophi in Metaphysica: sed tres personæ divine sunt tres res, quarum quælibet est indivisa in se, & divisa à quolibet alia: Ergo sunt tria individua.

Respondeo distinguendo Majorem: Individuum est indivisum in se, & divisum à quolibet alio, divisione naturæ concedo Majorem: divisione solum personali, nego Majorem; & sub eadem distinctione Minoris, nego Consequentiam.

ARTICVLVS II.

An ens substantivè acceptum, pluraliter dicatur in Divinis?

Partem affirmativam tenent Suarez, Vazquez, Molina, Ruiz, & alij, relati à Salmanticenibus disto. dub. 1. & ex nostris Gonzales & Joannes à S. Thoma.

Fundamentum illorum est primò, quia ens transcendit, relationes & essentiam, non minus quam res: Sed quia res essentiam & relationes transcendit ne dum singulariter, sed etiam pluraliter dicitur in Divinis, ut ex D. Thoma jam vidimus: Ergo & ens.

Secundò, Etsi ens ab existentia fuerit ad significandum impositum, non tamen illam de formali significat, sed entitatem: At esto admittatur una solum existentia in Divinis, dantur tamen plures entitates relativæ, sicut & plures realitates: Ergo etiam dantur plura entia substantivè.

Partem negativam docent alij, quos referunt & sequuntur Salmanticenses loco citato, ducti primo auctoritate D. Thomæ in 1. dist. 25. quæst. 1. art. 4. ubi sic ait: *Nomen entis sumitur ab esse rei, & id est cum unum & idem sit esse trium personarum si ens sumatur substantivè, non potest pluraliter predicari de tribus personis, quia forma à qua impositus scilicet esse, non pluraliter in eis: si autem sumatur participialiter & adjectivè, sic pluraliter predicari potest.* Quod etiam repetit solutione ad 1. & ad Annbaldum ibidem.

A Secundò hac ratione ejusdem Divi Thomæ: Nomen substantivum accipit numerum à forma significata: At forma significata per hoc nomen, *ens*, non multiplicatur in personis divinis: Ergo nomen *ens*, substantivè sumptum, non dicitur pluraliter, de personis divinis. Major est certa, Minor probatur. Forma significata per hoc nomen, *ens*, est existentia: tum quia id docet D. Thomas loco citato; tum etiam, quia cum significato hujus nominis, *ens*, omnes illius passionibus debent converti, & solum cum ente existente convertuntur: Sed existentia non multiplicatur in personis divinis, ut disputatione præcedenti fusè ostendimus: Ergo forma significata per hoc nomen, *ens*, non multiplicatur in personis divinis.

B Tertiò eandem partem negativam sic probant: Esto admittatur *ens* non significare de formali existentiam, tamen formale significatum illius non est entitas utcumque, sed prout est principium existendi: At entitas, prout sic, non pluraliter in personis: Ergo nec formale significatum entis substantivè accepti in illis multiplicatur.

C Pro hac lite componenda, diligenter observandum est, *ens* nominaliter tribus modis posse sumi. Primò sumitur ut est concretum existentia, secundò, ut est concretum solius essentia, quatenus est principium existendi. Tertiò, ut est concretum entitatis, quatenus opponitur nihilo. De prima & secunda acceptione non potest esse dubium: utramque enim efficaciter probant argumenta secunda sententia. Solum potest esse difficultas de tertia; unde illa probatur primò: Omni abstracto potest dari concretum: At entitas, ut nihilo opponitur, abstractum est, cui nullum aliud concretum assignabile est quam *ens*: Ergo *ens* potest accipi ut concretum entitatis oppositæ nihilo.

D Secundò probatur hæc tertia acceptio entis nominaliter: Mathematica, prout subsunt abstractioni à materia sensibili & singulari, sunt verè entia; cum pertineant ad prædicamentum quantitatis, quæ est unum ex inferioribus entis, & tamen prout sic, nec existunt, nec dicunt ordinem ad existentiam, ut docetur in Metaphysica: Ergo *ens* nominaliter non solum sumi potest ut est concretum existentia, vel essentia dicentis ordinem ad existentiam, sed etiam, ut est concretum entitatis, ut opponitur nihilo.

E Probatu tertiò: Materia & forma sunt duo entia realiter partialiter distincta: At si *ens* solum posset accipi ut concretum existentia, vel solius essentia ut est principium existendi, non posset dici duo entia partialia; cum in vera Thomistarum sententia, nec existentis partialibus gaudeant, nec diversis essentis, prout essentia est principium existendi; Ergo potest sumi ut concretum entitatis oppositæ nihilo. Hoc ita supposito, & probato, facilis erit resolutio difficultatis propositæ. Unde.

Dico primò: *Ens* quatenus concretum existentia, & essentia, prout est principium existendi non predicatur pluraliter de divinis personis.

Hanc conclusionem probant fundamenta pro secunda sententia adducta. Nomen enim substantivum accipit numerum à forma significata: Sed forma significata hoc nomine, *ens*, prout est concretum existentia, vel essentia, quatenus est existendi principium, non multiplicatur in personis divinis; cum in illis sit unica tantum existentia, &

Bibli

unica essentia, quatenus est existendi principium: Ergo hoc nomen, *ens*, quatenus est concretum existentia, vel essentia, prout est existendi principium, non prædicatur pluraliter de divinis personis.

20 Dico secundò: *Ens* ut est concretum entitatis, quatenus opponitur nihilo, pluraliter dicitur de personis divinis.

Hæc conclusio probatur ex principio opposito. Entitas enim, ut præcisè opposita nihilo, pluraliter in personis: Tum quia sic sumpta non est minus transcendens, quam realitas; hæc autem quia transcendens est, pluraliter dicitur; Tum etiam, quia personæ realiter entitative distinguuntur: sicut autem distinctio realis non stat sine distinctione realitatis, ita distinctio realis entitativa sine distinctione entitatum nequit subsistere: Ergo *ens*, prout concretum entitatis oppositæ nihilo, pluraliter dicitur de personis divinis.

21 Ex quibus patet solutio ad fundamentum primæ sententiæ: illud enim solum probat *ens* prout est concretum entitatis, quatenus opponitur nihilo, pluraliter dici de personis divinis, quia illud relationes & essentiam non minus transcendit, quam res: unde secundam conclusionem statuit, primam tamen non attingit.

22 Ad fundamentum verò secundæ sententiæ dicendum est, quod quamvis nomen entis sumatur ab esse rei, non tamen solum significat entitatem ut existentem, vel essentiam quatenus est existendi principium, sed etiam entitatem quatenus opponitur nihilo: quia (ut docent Philosophi) aliud est id a quo nomen imponitur, & aliud id ad quod significandum imponitur. Unde, ut supra dicebamus, licet mathematica, quæ talia, nec existant, nec dicant ordinem ad existentiam, tamen sunt verè entia realia. Item materia prima est entitas distincta à forma, quamvis in sententiâ Thomistarum, eadem cum illa existentia gaudeat, nec dicat ordinem ad existentiam, nisi mediante formam quam recipit. Ita pariter, licet divinæ relationes eandem cum divina essentia existentiam habeant, nec existant per existentias relativas sibi proprias, possunt tamen dici tria entia, non quidem simpliciter & absolute, quia *ens* absolute & simpliciter dicitur solum de entitate ut existente, vel prout est existendi principium, sed cum addito, nempe tria entia relativa aut personalia.

23 Quæ res primò, an veritas realiter multiplicetur in personis divinis?

Respondeo non multiplicari. Ita D. Thomas in 1. dist. 19. quæst. 5. art. 3. ad 1. & ad Annibal. ibidem quæst. 5. art. 2. ad 6 ubi docet quod licet res, quæ est communis absolute & relativo, multiplicetur in Divinis, & ab æterno fuerint plures res, quia fuerint plures personæ; tamen ab æterno non fuerint plura vera, quia verum est essentielle. Quibus verbis rationem fundamentalem hujus responsionis insinuat: Illa enim quæ conveniunt personis divinis, ratione essentia tantum, & non ratione relationum, non multiplicantur in illis: Sed veritas personis divinis, ratione essentia, non verò ratione relationum, convenit: Ergo non multiplicatur in illis. Minor probatur: Veritas transcendentis consistit in entitate ut intelligibili, sicut docetur in Metaphysica: Sed intelligibilitas divinis personis consistit ratione essentia, eo quod in Divinis sola essentia habeat rationem speciei intelligibilis, & objecti motivi, respectu sui, attributorum, & relationum, ut in Tractatu de attributis ostensum est: Ergo & veritas.

Disp.
2. art. 5.
Para. 2.

A Confirmatur: Veritas super immaterialitate fundatur, sicut & cognoscibilitas, ut docet D. Thomas supra quæst. 14. art. 1. At immaterialitas divinarum personarum est tantum una: Ergo & veritas. Probatur Minor: Immaterialitas divina idem est omnis potentialitatis exclusio, in qua exclusione ratio actus puri consistit: Sed ratio actus puri non multiplicatur in personis divinis, ut ex supra dictis patet: Ergo nec immaterialitas.

Dices: Hæc veritas, *Pater generat*, est distincta ab ista, *Spiritus Sanctus à Patre & Filio procedit*, cum prædicatum & subiectum unius distincta sint ab extremis alterius: Ergo veritas pluraliter dicitur in Divinis.

B Respondeo veritates illas esse distinctas materialiter, non autem formaliter: quia licet prædicatum & subiectum unius distincta sint ab extremis alterius, tamen in eadem omnino immaterialitate conveniunt: Veritas autem (ut supra dicebamus) est affectio entitatis ut immaterialis. Sicut ergo, licet hæc duæ conclusiones: *Ens mobile consistat materiâ & formâ. Privatio est unum ex principis ad generationem requisitus*: materialiter & in esse entis differant specie, non tamen formaliter & in esse scibilis; quia substantia eadem abstractioni à materia singulari, & lumini eorundem principiorum, ut explicare solent nostri Thomista, quando agunt de unitate specifica scientiarum ita etiam quamvis istæ veritates: *Filius à Patre generatur. Spiritus Sanctus à Patre, Filioque procedit*, sint materialiter diverse, non tamen formaliter, quia in eadem immaterialitate & actualitate conveniunt. Unde Divus Thomas quæst. 1. de veritate. art. 5. ad 18. ait: *Omnium istorum enunciatorum: Patrem esse, vel generare: Filium esse, vel genitum esse, secundum quod ad rem referuntur, est veritas una, quæ est veritas primâ & æterna.*

Quæ res secundò: An hoc prædicatum aliquod pluraliter dicitur in Divinis?

D Respondeo negativè: nam aliquid idem est quod, aliud quid: in Divinis autem, licet sit aliud & aliud, non tamen aliud & aliud, ut patebit ex dictis articulo sequenti.

ARTICVLVS III.

Quibus nominibus, ad declarandam in divinis unitatem in essentia, & distinctionem in personis, utendum sit?

R Ecce ait Augustinus Philosophi liberum esse, quibus voluerint uti verbis: Theologis verò, dum agunt de sacro Trinitatis mysterio, ad certam regulam loqui esse per necessarium. Quia in hoc præcipue mysterio (inquit Hieronymus) ex verbis inordinate prolatis incurrunt hæreses. Quare D. Thomas in hac quaestione exactè explicat, quibus nominibus in mysterio Trinitatis utendum sit ad errores Hæreticorum vitandos, & ad declarandam unitatem seu consubstantialitatem divinarum personarum, & illarum pluralitatem & distinctionem. Quod etiam breviter in hoc articulo præstandum est.

Dico ergo primò: in Divinis utendum esse nomine Trinitatis, non triplicitatis; Deumque trinum, non triplicem esse appellandum. Ita D. Thomas hic art. 1. in corp. & in solutione ad 3.

Probatur primò ex Concilio Toletano in confessione fidei, ubi dicitur: *Dei non triplex, sed Trinitas & dici & credi debet.* Idem docet Augustinus